

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-537/29.04.2015

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, във връзка с чл. 13, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, чл. 102, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета и чл. 17, ал. 2 от Наредба № 6 от 28.05.2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование, при спазване на изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с осигуряване на обучението по учебния предмет

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет **композиция (теория)** за XI клас по професия код **214010 „Дизайнер“**, специалност код **2140112 „Рекламна графика“** от професионално направление код **214 „Дизайн“**.

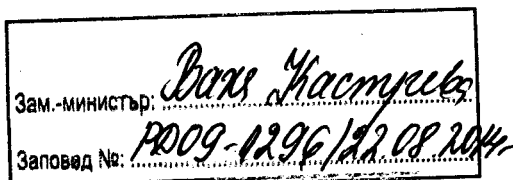
Учебната програма влиза в сила от учебната 2015/2016 година.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на Вania Кастрева – заместник-министър.

ПРОФ. ТОДОР ТАНЕВ

Министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за задължителна професионална подготовка

по

КОМПОЗИЦИЯ

(теория)

за XI клас

Утвърдена със Заповед № РД 09-537/29.04.....2015 г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

код 214

„ДИЗАЙН“

ПРОФЕСИЯ:

код 214010

„ДИЗАЙНЕР“

СПЕЦИАЛНОСТ:

код 2140112

„РЕКЛАМНА ГРАФИКА“

София, 2015 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма е предназначена за професията „Дизайнер“, специалност „Рекламна графика“ от професионално направление „Дизайн“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното обучение и образование, за която по учебния план се изучава учебният предмет **композиция - теория**.

Предмет на композицията е изследването на общите вътрешни закономерности в изразяване и материализация на идеята в изкуството и дизайна, смисловата и техническата организация на картинната плоскост, също така конкретните средства за постигане на цялостност, единство и естетическо въздействие върху възприятието на човека във всичките негови аспекти.

В учебната програма е включен учебен материал, с овладяването на който се цели да се разшири и обогати художествената култура на учениците, да се усвоят знания и практически умения при реализирането на композицията.

Обучението по предмета се осъществява във взаимовръзка с учебните предмети от отрасловата и специфичната подготовка компютърна графика, рекламна графика рисуване и живопис.

Формирането на професионалните компетенции по учебния предмет е на основата на усвояването на специфични практически умения и знания, принципи и правила, както и на базата на самостоятелна работа.

Характерът на учебния предмет изисква онагледяване с различни изобразителни средства: рисунки, презентации, проекти, репродукции, фотоси, албуми, посещение на изложби и др.

В края на обучението учениците трябва да познават основните закони и принципи за изграждане на композицията, да могат да правят хармонични съчетания на форми и обекти при организиране на картинната плоскост.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Основните цели на обучението са придобиване на знания за боравене с различни специфични професионални термини и понятия, характеристики и класификации, знания и умения за работа с различните изобразителни техники и други материали, адекватни на съответната задача за изпълнение в материал, и изграждане на нагласа за самостоятелна творческа и изпълнителска работа, проучвателна и справочна дейност с необходимата литература.

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

XI клас I учебен срок – 18 учебни седмици x 2 учебни часа = **36 учебни часа**

II учебен срок – 18 учебни седмици x 2 учебни часа = **36 учебни часа**

Всичко: **72 учебни часа**

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Учебното съдържание е структурирано в раздели. В тях са включени теми и упражнения за подбор и използване на най-подходящите изобразителни техники за изпълнение на съответната задача. За всеки раздел са записани общият брой часове и примерните теми (съгласно таблица 1). Учителят конкретизира броя на учебните часове за всяка тема в съответствие с посочените за раздела. За постигането на целите на обучението учебните часове се разделят на: за нови знания, упражнения, преговори и конферанси за оценка.

Таблица 1 – XI клас

№ по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ	Брой учебни часове
I	Раздел 1: Исторически преглед	2
II	Раздел 2: Основни принципи и закони на композицията	8
III	Раздел 3: Видове композиции въз основа на принципа на подредба и характера на визуалното цяло	26
IV	Раздел 4: Изразни средства на композицията	28
V	Раздел 5: Асоциативна композиция	4
VI	Раздел 6: Композиционни видове и схеми в изящните и приложните изкуства	4

XI клас

Раздел 1. Исторически преглед - 2 учебни часа

Тема 1. Възникване и роля на композицията в изкуството, художествената дейност и дизайна. Исторически преглед на понятието за композиция.

Раздел 2. Основни принципи и закони на композицията - 8 учебни часа

Тема 1. Единство и съподчинение, йерархия, доминанта.

Тема 2. Понятието композиционен център - геометричен, оптически, сюжетен, смислов. Смесов композиционен възел.

Тема 3. Равновесие. Степени на устойчивост и неустойчивост, тежест и лекота, статичност и динамичност; оси на равновесие – разпределение на визуалните маси в пространството.

Раздел 3. Видове композиции въз основа на принципа на подредба и характера на визуалното цяло - 26 учебни часа

- Тема 1. Затворена композиция.
- Тема 2. Отворена композиция.
- Тема 3. Симетрична композиция.
- Тема 4. Асиметрична композиция.
- Тема 5. Статична композиция.
- Тема 6. Динамична композиция.
- Тема 7. Централна композиция.
- Тема 8. Фризова композиция.
- Тема 9. Фронтална композиция.

Раздел 4. Изразни средства на композицията - 28 учебни часа

- Тема 1. Форма. Геометрично и оптично възприятие на формите.
- Тема 2. Формат. Мащаб и пропорция.
- Тема 3. Ритъм.
- Тема 4. Контраст.
- Тема 5. Цвят.
- Тема 6. Композиционни оси.
- Тема 7. Фактура и текстура.

Раздел 5. Асоциативна композиция - 4 учебни часа

- Тема 1. Художествена изразителност на композицията. Адекватност на възприятията.

Раздел 6. Композиционни видове и схеми в изящните и приложните изкуства - 4 учебни часа

- Тема 1. Композиционни видове и схеми в изящните изкуства.
- Тема 2. Композиционни видове и схеми в приложните изкуства.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В края на обучението учениците трябва

да знаят:

- значението на композицията за художественото творчество;
- основните понятия в спецификата на композиционното изграждане на творбата;

да могат:

- практически да прилагат получените теоретични знания, засягащи законите на композиционния език като средство за изграждане на хармонична и естетична творба;
- да решават психологически проблеми чрез композиционното изграждане в творческия процес;
- да владеят умения за композиционното и художественото изграждане на творбата като знакова система;
- да анализират и да усъвършенстват уменията си за разбиране семиотично-смысловото и образното значение на характерния език на изкуството.

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Димчев, Веселин. Изобразително изкуство и рисуване. Народна просвета, 1989 г.
2. Дамянов, Бисер. Композицията. Пловдивско университетско издателство, Пловдив, 1998 г.
3. Голубева, Ольга. Основы композиции. Учебное пособие, Москва, 2001 г.
4. Паранюшкин, В. Композиция. Ростов на Дон, Феникс, 2005 г.
5. Радоева, Антоанета. Основни понятия на визуалния език, Славена, 2012 г.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Марина Нанкова - СОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Пловдив

Венета Маринова - СОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Пловдив